

[Bertel Dahlgaard.]

som muligt er initiativtagende med Hensyn til Udviklingen af det nordiske Samarbejde, og disse Tanker kan jeg i høj Grad tiltræde.

Paa det økonomiske Omraade bør der her særlig blive Tale om det handelspolitiske og Spørgsmaalet om Muligheden af i stigende Grad at gøre Norden til et fælles Arbejdsmarked. Spørgsmaalet om den fællesnordiske Statsborgerret bør ligeledes blive Genstand for snarlig Behandling.

I denne Forbindelse vil jeg gerne bede den højtærede Statsminister foranledige, at de forskellige Ministre og Ministerier snarest tager Spørgsmaalet op om Fremme af Udviklingen af nordisk Ungdom inden for de forskellige Erhvervsgræne, inden for Undervisningsområdet gennem Ophold paa Universiteter, Højskoler o. s. v., og jeg vil gerne bede den højtærede Undervisningsminister udtale sig om, om han ikke mener, at Tiden nu er inde til fra dansk Side at tage Initiativet til Genoptagelse af den gamle Tanke, Grundtvigs Tanke, om den fællesnordiske Højskole.

I 1939 afholdtes der paa daværende Undervisningsminister Jørgen Jørgensens Foranledning et Møde af de nordiske Undervisningsministre i København, hvor der blev lagt Planer paa dette Omraade. Jeg opfordrer den højtærede Undervisningsminister til atter at tage dette Arbejde op, og beder ham om at udtale sig om, om han ikke ogsaa vil arbejde for, at der under Forudsætning af Gensidighed tilvejebringes en Ordning, saa Højskoleelever fra det ene Land kan søge til et andet Lands Folkehøjskoler med Bibeholdelse af den offentlige Støtte til Højskoleophold, som er bevilget af Hjemlandet.

Jeg skal endnu omtale et Spørgsmaal, som Programtalen forbigik. Jeg mener ikke, at man, som Programtalen gør det, kan se bort fra de Vanskeligheder, der vil kunne opstaa i Forbindelse med Arbejdsforholdene her i Landet. Vi har nu gennemlevet 5 Aar, hvor Forholdene prægedes af det Tryk, Besættelsen udøvede baade paa Arbejdsgiverne og paa Arbejderne. Et Voldgiftsnævn afsagde bindende Kendelser, naar der ikke kunde opnaas Enighed mellem Parterne om Arbejdsvilkårene. Denne Ordning er nu udløbet, og det er kun rimeligt, da Opbygningen af denne Ordning utvivlsomt ikke passede for mere normale Forhold. Men naar denne Ordning ikke er afløst af en anden og mere tidssvarende Lovgivning, saa betyder det, at de Tilstande, der følger med store Arbejdskampe, naar som helst kan blive aktuelle.

Jeg vil tro, at der er Enighed i den overvældende Del af den danske Befolkning om, at Danmarks økonomiske Stilling ikke tillader en ødelæggende Styrkeprøve mellem Arbejder- og Arbejdsgiverorganisationer. Man kan nok saa meget føre demagogisk Tale om disse Organisationers ufortæbelige Ret til at slaas efter eget Fordogtbefindende. Men tilbage bliver, at vi endnu lever i et Samfund med en bunden Økonomi, med Priser og Valutakurser fastsat af Staten, med Kontrol af al Indførsel og med Kontrol af Kapitalinvesteringer, alt sammen er det nu underkastet statslige Afgørelser under Hensyn til den abnorme Tilstand, som hele Verdensøkonomien befinder sig i.

Jeg vil gerne sige, at ingen, der er ved sine fulde fem, kan vel under disse Forhold drømme om, at alene Løn- og Arbejdsvilkårene skal afgøres efter, om den ene eller den anden Part kan holde længst ud i en Arbejdskamp. Man kan skyde hele dette Spørgsmaal til Side som noget alt for ubehageligt at beskæftige sig med, lade Tingene gaa deres Gang, indtil Situationen er over os, og Landets Økonomi, der i dette Øjeblik er saa overordentlig saarbar, kastes ud i skæbnesvangre Rystelser. Men er det forsvarligt? Bør man ikke ogsaa paa dette Punkt, saadan som det plejer at ske her i Danmark, i god Tid gaa sammen og se at finde de Midler, der kan forebygge Ulykkerne.

Jeg kender jo godt al den Agitation og al den Drabelighed, der udfolder sig, saa snart man nævner den hellige Strejke- og Lockoutret, men jeg maa sige, at det imponerer mig ikke det ringeste. Den danske Arbejder er jo i Dag selv fuldt klar over, at hans Skæbne er afhængig af, at der bevares Ro, Orden og System i Landets Produktion, og han ved helt vel Besked med, at Landets Økonomi ikke kan være bundet paa alle andre Omraader, samtidig med at der hersker fuld Frihed til at slaas om Lønnen. Den danske Arbejder forlanger blot — og det er med Rette — Sikkerhed for, at de Afgørelser, der træffes i hans Forhold, ogsaa virkelig maa være uvildige, maa give ham hvad der under Hensyn til Landets samlede Økonomi er muligt.

Men samtidig bør Staten og Samfundet erkende, at saadanne Afgørelser til syvende og sidst ikke er en Løsning af de Problemer, som fører til Arbejdskampene. Vi maa før eller senere herhjemme finde frem til den Solidaritet mellem Produktionens forskellige Faktorer, der giver det størst mulige Udbytte, de størst mulige sociale Fremskridt og den størst mulige Tryghed for Funktio-